

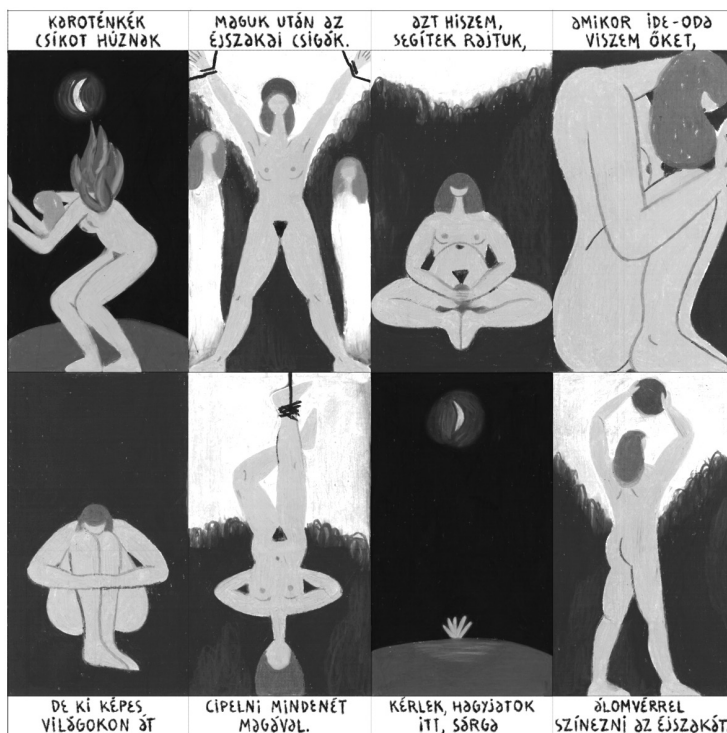
Bűnös múltak

Nem tudunk rá meggyőző magyarázatot, az *Alois Nebel* miért aratott világsikert. Remek képregényről van szó, de ez önmagában nem elég. Jaroslav Rudiš és a Jaromír 99 néven alkotó Jaromír Švejdlík 2003 és 2005 között megjelent műve a cseh képregénytörténet legnagyobb nemzetközi sikere lett. Hazájában több tízezer példányt adtak el belőle, számos nyelvre lefordították, 2011-ben pedig animációs film készült belőle, amelyben Miroslav Krobot játékát fényképezték be rotoszkópos technikával. Ő alakította a címszereplőt, a jeseníki vasútállomás kiérdemesült forgalmistáját. Az *Alois Nebel* népszerűsége azért is váratlan, mert nem könnyen érthető hőstörténetről vagy kalandos történelmi képregényről van szó, hanem álom-, emlék- és víziójelenségekkel átszőtt, a happy enddé egyenesített lezárástól eltekintve meglehetősen sötét és borús elbeszélésről.

A hangvétel nem meglepő, mert a Szudéta-vidéken járunk, ahol a „történelem viharai” helyett helyesebb volna egymást követő tornádók sorozatáról beszélni. Errefelé a kedélyes Nebel tűnik az

egyetlen normális embernek, de amikor lelki szemei előtt megjelenik egy Auschwitzba tartó náci vonat, már sejtjük, hogy őt is maga alá gyűrte a hely szelleme. Pár oldallal később a helyi pszichiátrián látjuk viszont egy néma sorozatgyilkos társaságában. Alois Nebel, miként barátai és ivócimborái java része, a bolondokháza rendszeres vendégszeretettel élvezi, ha egyszerre nem is tartóztatja őt túl sokáig a rendszerváltás után lerongyolódott ellátórendszer. Ezért a főhős időnként visszaáll a vasúti váltóhoz, vagy fölmege Prágába, megnézni a főpályaudvart és beleszeretni a bűfésnöbe.

Laza szerkezetű, trilógiává összeálló történetéből egy olyan férfi portréja rajzolódik ki, akinek a fejében van a Szudéta-vidék múltja. Rendszerek jöttek és mentek, de ő maradt, mint Hašek vagy Hrabal kisemberei, csak éppen megőrült. Hogy kicsit vagy nagyon, afelől mintha az író is bizonytalan lenne – a folytatásokban, nyilván már fél szemét a sikerlistán tartva, Rudiš hagyományosabb hőst farag a bizonytalan elmeállapotú forgalmistából. Jaromír 99 tiszta feketéből és fehérből építi fel az alakokat és az oldalakat, mint Carlos Sampayo az *Alack Sinnert* vagy Frank Miller a *Sin Cityt*. Kidolgozott háttérrel nélküli, gyakran kontúrvonalakkal tartva tagolt rajzain idő- és valóság-síkok mosódnak össze, a hagyományos történetmesélés helyett inkább valamiféle lázas közép-európai vergődés tapasztalatát megteremtve. Az *Alois Nebel* hitelesen közvetít valamit abból, milyen errefelé élni – kíváncsiak vagyunk, mikor

készül el az a magyar képregény, amely ugyanilyen sikerrel ad majd hírt rólunk a világban.

A cseh művek fordításait egy kezünkön meg tudjuk számolni, az olasz képregényeket azonban már sokkal jobban ismerhetjük. A futó sorozatok mellett egyre több önálló történet is napvilágot lát, a *Diabolik* kiadója most az eredetileg 2015-ben megjelent *Coney Islanddel* rukolt elő. A hazájában regényíróként és dalszerzőként is ismert Gianfranco Manfredi forgatókönyvét az azóta elhunyt Giuseppe Barbatit több évig rajzolta, és aprólékos munkája meg is látszik az 1920-as évek New Yorkjában játszódó bűnügyi történet korhű látványvilágán, a karakterek kidolgozásán. Barbatinak volt hova nyúlnia ihletért, mert az alkoholtilalom éveinek alvilága fényesre koptatott téma. Manfredi története viszont tud meglepetést okozni, méghozzá a *fumettiben* amúgy is szabadon kezelt mű-

fajkeverés révén. A *Coney Island* a detektívnoirokból kölcsönözi szereplőgárdáját és flashbackekre épülő dramaturgiáját, de nemcsak a központi nyomozóhős, hanem más fontos figurák nézőpontját is megmutatja. Így a gengszterműfaj, sőt a misztikus kalandtörténet motívumai is beszűrődnek a képregénybe. Barbatit rajzai újraterezték a húszas évek Coney Islandjét, a zsánerek ilyen merész vegyítése mégis az alkotók kortárs szemléletéről árulkodik. Szerencsére nem a műfaji motívumokból öncélúan szemezgető zagyvaság, hanem jó ritmusú, a hősök személyes történeteire koncentráló posztmodern noir a végeredmény.

Jaroslav Rudiš – Jaromír 99: *Alois Nebel*. Fekete-fehér, puhaborítás, 368 oldal. Kiadó: Szépirodalmi Függelék.

Gianfranco Manfredi – Giuseppe Barbatit – Bruno Ramella: *Coney Island*. Fekete-fehér, puhaborítás, 306 oldal. Kiadó: Anagram Comics.

KRÁNICZ BENCE

